Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2022-06-08

RS 2022-0485

Regionstyrelsen

Insats för att motverka öppna drogscener

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning
För att motverka öppna drogscener i Stockholms län, få bort droghandel och skapa trygga platser, föreslås en särskild insats i ett projekt under fem månader vid tre bytespunkter i kollektivtrafiken som sammanfaller med en öppen drogscen, för att återta tryggheten på platsen genom aktiv regionalt finansierad närvaro.

Målet är att bidra till att väsentligt minska antalet öppna drogscener i Stockholmsregionen.

Förslag till beslut
Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Förslag till insats för att motverka öppna drogscener godkänns.

2. Projektet och utvärdering finansieras med 8 000 000 kronor av avsatta medel i Budget 2022 till trygghetskommissionens arbete med att omhänderta och implementera trygghetsskapande åtgärder inom Region Stockholms ansvarsområden, samt med 1 700 000 kronor genom omprioritering inom regionledningskontorets budget, totalt 9 700 000 kronor.

3. Regiondirektören ges i uppdrag att genomföra insatsen.

Regionrådsberedningens motivering

Regionrådsberedningen instämmer i regiondirektörens tjänsteutlåtande, i övrigt anförs följande.

Enligt polisens senaste bedömning finns det i Stockholmsregionen 27 utsatta områden och 52 verksamma gäng som tillsammans består av uppskattningsvis mellan 5 000 och 10 000 grovt kriminella individer. I dess spår följer en påtaglig brottslighet och otrygghet, något som framgår av både den officiella kriminalstatistiken och en rad nationella och regionala offer- och trygghetsundersökningar.

Redan i dagsläget genomför Region Stockholm omfattande åtgärder för att minska brottsligheten och öka tryggheten i och runt regionens verksamheter. Det handlar om förebyggande insatser i form av ordningsvakter och väktare, larm och kamerabevakning, trygghetsvärdar och en dygnet runt bemannad trygghetscentral, men också om insatser för att hantera brottslighetens konsekvenser i form av sanering av skadegörelse och klotter samt stöd till brottsutsatta m.m.

Regionen gör också stora insatser för att stödja och hjälpa människor som använder narkotika. Inom beroendevården arbetar man för hjälpa den som har problem med droger, för att motivera, bryta beroende och länka vidare till flera insatser för hälsan.

Ofta finansieras gängbrottslighet genom försäljning av narkotika och det våld som kommer från olika gänggrupperingar är starkt kopplat till droger. Försäljning av narkotika öppet på publika platser skapar även otrygghet för dem som passerar platsen. Att motverka öppna drogscener är en viktig del för att skapa en tryggare stockholmsregion. Därför behöver det goda samhället återta de platser där narkotikaförsäljning sker även genom en förstärkt regional närvaro.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande

Irene Svenonius

Regionledningskontoret
Karin Ölander

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-05-24

RS 2022-0485

Regionstyrelsen

Insats för att motverka öppna drogscener

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Godkänna förslag till insats för att motverka öppna drogscener.

2. Projektet och utvärdering finansieras med 8 000 000 kronor av avsatta medel i Budget 2022 till trygghetskommissionens arbete med att omhänderta och implementera trygghetsskapande åtgärder inom Region Stockholms ansvarsområden, samt med 1 700 000 kronor genom omprioritering inom regionledningskontorets budget, totalt 9 700 000 kronor.

3. Regiondirektören ges i uppdrag att genomföra insatsen.

Sammanfattning

För att motverka öppna drogscener i Stockholms län, få bort droghandel och skapa trygga platser, föreslås en särskild insats i ett projekt som under fem månader vid tre bytespunkter som sammanfaller med en öppen drogscen återta platsen genom aktiv regionalt finansierad närvaro.

Målet är att bidra till att väsentligt minska antalet öppna drogscener i Stockholmsregionen.

Bakgrund

Enligt polisens senaste bedömning finns det i Stockholmsregionen 27 utsatta områden och 52 verksamma gäng som tillsammans består av uppskattningsvis mellan 5 000 och 10 000 grovt kriminella individer. I dess spår följer en påtaglig brottslighet och otrygghet, något som framgår av både den officiella kriminalstatistiken och en rad nationella och regionala offer- och trygghetsundersökningar.

Region Stockholms Trygghetskommission har i en analys av brottsligheten och otryggheten visat att den tenderar att vara koncentrerad till vissa kommuner, kommundelar och platser i regionen, varav många ligger i anslutning till Region Stockholms verksamhet i form av kollektivtrafiknoder, hälso- och sjukvårdsnoder och kulturnoder. Det innebär att Region Stockholm inte bara påverkas av, utan också har

möjlighet att påverka, de förhållanden som bidrar till uppkomsten av brott och otrygghet i regionen.
Redan i dagsläget genomför Region Stockholm åtgärder för att minska brottsligheten och öka tryggheten. Det handlar om förebyggande insatser i form av ordningsvakter och väktare, larm och kamerabevakning, men också om insatser för att hantera brottslighetens konsekvenser i form av sanering av skadegörelse och klotter samt stöd till brottsutsatta m.m. Exempel på trygghetsarbetet i kollektivtrafiken är Trygghetscentralen, dit resenärer kan vända sig dygnet runt för att rapportera om hot, våld eller skadegörelse. Trygghetskameror finns idag installerade på alla tunnelbanestationer och på de flesta av pendeltågsstationerna och även på bussar i länet. För att kollektivtrafiken ska upplevas som trygg och säkert har Region Stockholm, via SL, ett nära samarbete med en rad aktörer, som till exempel nattvandring.nu, fält och fritid inom Stockholms stad och skolinformatörer. Inom såväl ambulans- som akutsjukvården genomförs också insatser kopplade till omhändertagande av offer för våld och brott.

Region Stockholms arbete inom Trygghetskommissionen är en del av många regionala och nationella aktörers arbete med och insatser för att motverka brottslighet och otrygghet. Polisen, som är den främsta myndigheten för att bekämpa och hantera brottslighet, har bland annat tagit fram ett underlag avseende öppna drogscener.

Vad är en öppen drogscen?
En öppen drogscen är en geografisk, bestående plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt och uppfattas som problematisk av myndigheter eller allmänheten.

- Symptom på de öppna drogscenerna:
- Platsen genererar obehag/olägenhet för allmänheten.
- Platsen uppfattas som otrygg.
- Platsen är en hot spot för brott.
- Platsen attraherar nya brukare och andra utsatta grupper.
- Unga avråds från att vistas på platsen.
- Allmänheten undviker platsen.
- Platsen är en informell zon av tolerans för avvikande beteende.

I kartläggningarna av Stockholms öppna drogscener har ca 2/3 av platserna fem eller fler symptom och kallas därmed för allvarliga.

Inom ramen för Samverkan Stockholms Regionen (SSR) pågår ett gemensamt arbete där länets alla 26 kommuner, Region Stockholm, Polisen, Länsstyrelsen, Kriminalvården och Tullverket ingår, i syfte att

prioritera och fokusera på brottsförebyggande frågor samt ANDT arbete. Aktörerna har goda erfarenheter av att bedriva brottsförebyggande arbete, men behöver ta det till nästa nivå för att bl.a. minska gängkriminalitet och narkotikahandel som finns i länet. En länsövergripande styrgrupp av ledande beslutsfattare som representerar samtliga aktörer har, i ett första delprojekt, satt målet att tillsammans kraftigt minska antalet öppna drogscener i länet. Vid dessa platser ska brottsligheten minska och tryggheten öka. Parterna har gemensamt beslutat att motverka de öppna drogscenerna med mål att de ska minska till antalet.

Projektet ”Länssamarbetet för ANDT-frågor i Stockholms län” har kommit överens om definition av öppna drogscener enligt ovan.

Regionledningskontorets förslag och motivering
I Stockholmsregionen finns idag 64 öppna drogscener. Flera av dem sammanfaller med bytespunkter i kollektivtrafiken där dagligen många människor passerar. I Trygghetskommissionens slutrapport beskrivs att brottsligheten och otryggheten tenderar att vara koncentrerad till vissa kommuner, kommundelar och platser i regionen, varav många ligger i anslutning till Region Stockholms verksamheter i form av kollektivtrafiknoder, hälso- och sjukvårdsnoder och kulturnoder. I rapporten konstateras att Region Stockholm inte bara påverkas av, utan också har möjlighet att påverka de förhållanden som bidrar till uppkomsten av brott och otrygghet i regionen (s.9 Trygghetskommissionens slutrapport).

För att motverka de öppna drogscenerna, få bort droghandel och skapa trygga platser föreslås en särskild insats i ett projekt som under fem månader får i uppdrag att vid tre bytespunkter som sammanfaller med en öppen drogscen åter platsen genom aktiv regionalt finansierad närvaro.

Målet är att bidra till att väsentligt minska antalet öppna drogscener i Stockholmsregionen.

Metod och arbetssätt
Flera av de öppna drogscenerna sammanfaller med bytespunkter för kollektivtrafiken, det vill säga platser som också Region Stockholm till del har ett ansvar för. Inom ramen för Region Stockholms ansvar föreslås insatser som syftar till att motverka den öppna drogscenen och återta platsen för att bidra till trygghet och säkerhet för invånarna i närområdet vid tre sådana platser som sammanfaller med identifierade drogscener. De tre platserna ska ha en spridning över Stockholmsområdet och de väljs ut

inom ramen för projektet och på sätt som stärker det regionala samarbetet inom den ovan beskrivna gemensamma strategin för länets olika aktörer.

Genom närvaro av två trygghetsambassadörer klockan 07.00 till 21.00 varje dag under perioden 1 juli till 30 november 2022 ska projektet bidra till trygghet på platsen genom olika former av aktiviteter. Region Stockholm bidrar till att skapa trygghet på platsen genom att:

1. Ta ansvar för att den fysiska platsen hålls ren i samarbete med ansvarig kommunen som bidrar till att skapa en trygg och trivsam miljö för invånarna i områdena och på så sätt ändra identiteterna på platserna.
2. Finnas på plats och informera om kollektivtrafik och finnas tillgängliga för frågor och samtal med förbipasseranden.
3. Engagera invånare genom att dela ut flygblad m.m. om var resenärerna kan vända sig och informera om trygghetscentralen.
4. Via sociala medier informera om insatsen och skapa engagemang som uppmanar invånarna att de kan vara med och återta platsen, komma och prata och ta en fika med trygghetsambassadörerna.
5. Tillsammans med andra aktörer inom ramen för Samverkan Stockholmsregionen (SSR) utveckla arbetet med att återta platsen. Samarbetet med Polisen och/eller ordningsvakter blir en viktig del av arbetet för att identifiera hur ambassadörerna kan bidra till Polisens arbete med uniformerad närvaro på drogscenerna och övervakningskameror.

Uppföljning
Region Stockholm har tidigare ansvarat för utvärdering och uppföljning av arbetet med öppna drogscener inom ramen för projektet STAD. Inom ramen för den föreslagna insatsen förslås att utvärderingen och uppföljningen av de öppna drogscenerna i och med samverkan inom SSR, fortsätter för att på sätt ta tillvara erfarenheterna från projektets arbete och även kunna bidra med kunskapsunderlag för att fortsatt följa utvecklingen i Stockholmsregionen.

Ekonomiska konsekvenser
Kostnader för projektet beräknas uppgå till totalt 9,7 mnkr där sju miljoner kronor avser projektledning, fyra trygghetsambassadörer över dagen bemannar varje dag under fem månader 07.00-21.00, kommunikation (material m.m.) och övriga kringkostnader.

Utvärdering och uppföljning beräknas kosta 500 tusen kronor per år under fyra år från 2023 till och med 2026 och en slututvärdering med slutrapport 2027 700 tusen kronor, totalt 2,7 miljoner kronor.

Insatsen finansieras genom avsatta medel i Budget 2022 till trygghetskommissionens arbete med att omhänderta och implementera trygghetsskapande åtgärder inom Region Stockholms ansvarsområden, 8 miljoner kronor, samt 1,7 miljoner kronor genom omprioritering inom regionledningskontorets budget.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-05-25